

طرحی برای مقاوم سازی درونی شهرداری ها

حسابداری اقتصاد مقاومتی

از آنجاکه انسان بدون ارزیابی و اندازه گیری، چه کمی و چه کیفی، ارتباطی با محیط پیرامونی خود و تغییرات و پویایی های آن برقرار نمی کند، شناسایی وضع موجود جهت شناخت هر آنچه از سلب و ایجاب یا قوت و ضعف وجود دارد، تطبیق و مقایسه و برقراری تناسب با اوضاع مشابه و رقیب و بالاخره برنامهریزی جهت حرکت از وضع موجود به وضع مطلوب، همه منوط به مقوله اندازه گیری، ارزشیابی و ارزیابی است، به نحوی که هر گونه اشتباه در داده ها و آمارها، نتیجه ای جز خطا در تصمیم و اشتباه در طراحی و اجرای برنامه های عمل به همراه نخواهد داشت.

لازمه اثرگذاری رویکردهای نظری در عینیت و سیاست گذاری های اقتصاد مقاومتی، داشتن چارچوب مفهومی ها و سنجه ها و شاخص های کمی و ترکیبی مناسب است؛ به بیان دیگر، حلقه واسطه دانش نظری اقتصاد مقاومتی و عینیت اقتصاد، شاخص های اقتصاد مقاومتی هستند. این نکته، لزوم ورود نهادهای حاکمیتی به مبحث شاخص سازی در حوزه اقتصاد مقاومتی را به وضوح نشان می دهد.

این نکته زمانی آشکارتر می شود که توجه کنیم که شاخص ها، صرفاً برای اندازه گیری و به عنوان عناصر منفعل، در اقتصاد و مدیریت نمود ندارند، بلکه کارکردی کاملاً فعال دارند و عملاً بسیاری از رفتارهای اقتصادی مردم، سازمان ها و دولت ها را جهت دهی می کنند؛ بنابر این عدم توجه به مبحث شاخص سازی و حسابداری در موضوع اقتصاد مقاومتی، مانع بزرگی برای اثرگذاری و نتیجه بخشی تلاش های نظری در خصوص اقتصاد مقاومتی، در حوزه سیاست گذاری و اجرا خواهد بود.

طرح حسابداری اقتصاد مقاومتی ویژه شهرداری های کشور در برگیرنده سطح سازمانی ارزیابی و تحقق اقتصاد مقاومتی است که با توجه به ویژگی های تصدی گری و حاکمیتی شهرداری های کشورمان تنظیم و تدوین شده است، این طرح در سه گام اصلی شامل ارزیابی آتی، ارزیابی ۳۶۰ درجه و نیز بسته راهکارها و سیاست ها، به ارزیابی، مقایسه و رتبه بندی میزان تحقق اقتصاد مقاومتی در شهرداری های کشور می پردازد.

شهر اسلامی بر سه عنصر مذهب، اقتصاد و سیاست است، در فضای شهر اسلامی این عناصر از لحاظ جغرافیایی در ارتباط متقابل و نزدیک

به هم می باشند؛ از آنجایی که حیات شهر بستگی به فعالیت اقتصادی کارخانه ها و مؤسسات زیربنایی دارد، اقتصاد عامل حیات بخش شهر بوده و شهروندان با فعالیت های تولیدی، خدماتی و تجاری به تولید و مبادله ثروت اقدام می نمایند، شهرداری های کشور به عنوان اصلی ترین سازمان سیاسی و اداری در سطح محلی برای پیشبرد سیاست های شهری از اصلی ترین مراکز پیشبرد و تحقق اقتصاد مقاومتی قلمداد می شوند، این مهم در شهرها بدون حسابداری اقتصاد مقاومتی در سطح شهرداری ها امکان پذیر نبوده و پیش شرط اساسی پیاده سازی سیاست کلی ابلاغی اقتصاد مقاومتی رهبر معظم انقلاب است.

بامطالعه عمیق ابعاد اقتصاد مقاومتی در ادبیات اقتصادی و نیز توجه به آن در اسناد و مدارک تاریخی و اسلامی کشور، نخست به بررسی شاخص های اندازه گیری حسابداری اقتصاد مقاومتی به طور کلی پرداخته می شود و در نهایت بامطالعه، مصاحبه و جلسات مشترک با مدیران و مسئولان شهرداری ها و سایر سازمان های خدمات شهری، ابعاد موردنظر تعدیل و تصحیح می گردند. این طرح به طور ویژه برای شهرداری های کشور تدوین شده تا به ارزیابی، رتبه بندی و تحقق اقتصاد مقاومتی بیانجامد. قبل از تبیین و تشریح مراحل اصلی اجرای طرح حسابداری اقتصاد مقاومتی، توجه به مقدمات آن ضروری است:

اولاً خود مفهوم مقاوم بودن یک مفهوم طیفی یا به عبارتی یک کلی مشکک بوده و یک مفهوم مطلق و دارای اندازه ای مشخص نیست؛

ثانیاً اقتصاد مقاومتی قبل از علم، دین و نقل، یک مفهوم عقلی است. شاهد بر این مدعا این است که در هر کجای دنیا اصل بر استحکام، مقاومت و قوام است و این یک اصل عقلی است. ثالثاً اقتصاد مقاومتی یک برنامه کوتاه مدت نبوده و بلکه یک پروسه است و یا به عبارتی یک راهبرد کلان است و صرفاً یک تاکتیک نبوده و تنها مربوط به دوره تحریم نخواهد بود. به منظور تحقق اقتصاد مقاومتی در شهرداری ها، به بحث و تبادل نظر با مدیران و مسئولان نهادهای سازمان های مرتبط با خدمات شهری نیاز است که در واقع بر مبنای مصاحبات نخبگانی، شاخص های ارزیابی تحقق اقتصاد مقاومتی که با توجه به ویژگی های خاص شهرداری ها است، گردآوری شده و پس از مطالعه و بررسی در مورد وزن و اولویت های شاخص های مذکور، شاخص ها تلخیص و مؤلفه های اندازه گیری آن ها تبیین شوند.

جهت تحقق حسابداری اقتصاد مقاومتی ویژه شهرداری ها با توجه به شرایط خاص شهرداری های کشور شاخص های آن ها به همراه اولویت و وزن هر یک مشخص می گردد. با توجه به مراحل اجرای هر طرح حسابداری اقتصاد مقاومتی و نیز ویژگی های خاص هر شهر، زمان اجرای طرح از آغاز تا اتمام پروژه، متغیر خواهد بود. به دلیل ویژگی خاص سنجش و حسابداری اقتصاد مقاومتی، مشارکت و همکاری افراد با ارزیابان طرح حسابداری اقتصاد مقاومتی نه تنها موجب افزایش صحت اطلاعات در اندازه گیری می شود، بلکه موجب تضمین روایی یافته ها و تحلیل صحیح تر و ارائه راهکارهای مناسب و کاربردی جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در سازمان مورد مطالعه را به همراه دارد. لازم به ذکر است، پروپوزال طرح حسابداری مقاومتی در حال حاضر به برخی از نهادهای شهری کشور ارائه شده است و در حال مذاکره جهت اجرای شدن می باشد.

■ علی اصغر سعیدی ■
دانشجوی دکتری مدیریت علم و فناوری دانشگاه تهران

■ یاسر سلیمانی ■
پژوهشگر میر اقتصاد مقاومتی مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع)

